Ч. 213 (712). Львів, неділя дня 23. вересня 1917 Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот.
На провінції 12 сот.
В зайнятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3).

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— К.
„ піврону	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:	
На рік	32·— К.
„ півроку	16·— „
„ чвертьроку	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границею:	
В Німеччині	37 мк.
В Америці	11 дол.
В инших державах	54 фр.

Відповідь осередних держав Папі.

Вручена міністром заграничних справ папському нунцієви дня 20. с. м. відповідь цісаря на папську ноту з дня 1. серпня с. р. звучить в українськім перекладі:

Св. Отче! З належним поважанем і глубоким зворушенем довідали ся Ми про новий крок, котрий Ваша Святість зробили у нас і у зверхників инших воюючих держав в сповненю повіреного Вашій Святости Богом уряду, щоби тяжко досвідчені народи довести до погодженя, яке їм знов дасть мир. Вдячним серцем принимаємо сей новий дар батьковоі дбайливости, якої Ви, Св. Отче, уділяєте всім народам без ріжниці — і з глибини нашої душі витаємо то зворушуюче упімнене, яке В. Святість звернули до правительств воюючих народів. Під час сеї жорстокої війни глядїли Ми все на В. Святість як на найвисшу личність, яка силою свого надземного післанництва і завдяки свому високому понимаю вазложених на неї обовязків стоїть високо понад воюючими народами і котра, неприступна для віяких впливів, була би в силі знайти дорогу, яка могла би вести до здїйсненя Нашого власного бажаня — до приведеня тревалого і для всїх сторін почесного мира.

Від хвилї вступленя на престіл Наших предків вповні свідомі відвічальности, яку маємо перед Богом і перед людьми за повірену Нам долю австрійсько-угорської Монархії, не стратили Ми нїколи з очий високої цїли — втягнути як найскорше знов Наші народи до участи в благословенях мира. В короткім часї по Нашім обнятю панованя було Нам також дане спільно з Нашими союзниками підприняти крок вже розуманий і приготовлений Нашим достойним попередником бл. п. Цїсарем і Королем Францом Йосифом І. — крок до промощеня дороги для почесного і тревалого мира. В Нашій при отвореню австрійського парляменту виголошеній престольній мові дали Ми вислів сему бажаню і підчеркнули при тім, що Ми стремимо до мира, котрий на будуче увільнить народи від зависти та жажди пімсти і котрий на цїлі поколїня забезпечить їх перед ужитем оружної сили.

Наше спільне правительство не понехало в межичасї висловити у повторених і кріпких, на цїлий світ голосних, Наших заяв і Наших народів — положити конець проливови крови через мир, про який думаєте Ви. В. Святосте.

Ущасливлені думкою, що Наші бажаня від початку були звернені до тої самої цїли, яку В. Св. означили нинї як цїль бажаню, Ми роздумували точно над конкретними і практичними починами Вашої Святости, які недавно ми одержали, а ся застанова привела Нас до таких висновів:

З силою глубокого [illegible] переконаня витаємо провідну думку В. Святости, що будучий устрій світа має опирати ся з виключенем сили оружя на моральній могучости права, на панованю міжнародної справедливости і законности. Ми перенятї також надією, що зріст почутя права відродить людськість морально. При лучуємось до погляду В. Святости, що переговори воюючих сторін повинні і моглиб довести до порозуміня що до того, як при відповідних запорукак треба би рівночасно, взаємно і постепенно знизити до певної означеної міри зброєня на суші, водах і у воздусі і як належить повне море, що справедливо належить до всїх народів землї, увільнити від панованя і геґемонії одних і отворити для всїх для рівномірного користуваня. Вповні свідомі мирового значіня предложеного В. Святістю середника — піддати міжнародні спірні питаня під обовязкове розсуємне судівництво, Ми є готові увійти в переговори також над сею предлогою Вашої Святости.

Як що — чого ми бажаємо з цїлого серця — удасть ся довести до єдности воюючих, яка здійснює ті ясні думки та сим дає австрійсько-угорській Монархії забезпеку для нїчим не тамованого розвою, — тоді не буде тяжко довести до розвязки ще инші справи, що домагають ся уреґулюваня між воюючими державами в дусї справедливости і оправданого узглядненя взаїмних інтересів. Коли би народи землї в дусї Ваших предлог, Ваша Святосте, ввійшли з собою мирно у переговори, то тоді міг би розвинути ся тревалий мир. Народи моглиб зискати цїлковиту свободу рухів на отвертім морі, тяжкі матеріяльні тягарі моглиб бути з них зняті, для них моглиб отворити ся нові жерела добробуту.

Ведені духом здержливости і згідливости, бачимо ми в предлогах Вашої Святости пригожі підвалини до почину переговорів для приготованя для всїх [illegible] і тревалого мира і сподїємось, що також Наші нинїшні вороги будуть перенятї тими самими думками.

В тій думцї благаємо Всевишнього о благословене зачатого Вашою Святістю мира.

Маємо честь підписати ся Вашій Святости підданим сином

Карло в. р.

* * *

З подібним змістом вислав німецький канцлер ноту датовану 19. с. м. на руки Секретаря Стану Й. Св. кардинала Гаспаррі в Римі.

З лїтератури про Т. Шевченка.

(Далі).

Праця В. Щурата про основи Шевченкових звязків з Поляками — є найбільшою статю у згаданих „Записках“ й її належалоб обговорити окремо. Поки що подаємо тут тільки найзагальнїйший її зміст. — Шевченкови довело ся стрінути ся вже дуже рано з польщиною. Польські впливи були в його часах доволі сильні в Київщині взагалі, а передовсїм на дворі дідича Павла Енґельгардта, куди Шевченко дістав ся за вставленем панського офіціялїста Яна Димовського. — У Вильнї і Варшаві познайомив ся Шевченко ще більше з польським житєм. — Варшавська Полька Дуня Гушовська, в котру Шевченко влюбив ся, розбуджувала у нього симпатії до Поляків, а саме до польських революціонерів, котрі тоді готовили ся до повстаня. Так витворювала ся у Шевченка вже за молоду прихильність не до Поляків взагалі, а до Поляків тілько певного напряму (революційного). Власне та прихильність є характеристична для Шевченка — і тільки в тих польських кругах знаходив Шевченко горячі симпатії.

Польське повстанє, — якого наочним свідком був Шевченко — тільки збільшило його симпатії до польскої революції. Тому Шевченко пізнїйше уже в 1831—1838 роках суспільно політичні ідеї тих польських революціонерів і захопив ся ними. — Вони відбили ся вже на перших його поемах, а не тільки на його творчости від 1843 того року, як се приймало ся досї.

І тепер характеризує др. Щурат польский конспіраційно-революційний рух у 1830-тих роках. — Передовсїм займаєть ся він докладнїйше стоваришенем польської еміґрації, що утворило ся у швайцарському Бернї в 1834 році під назвою „Молода Польща“, яке повстало за почином Італїйця Йосифа Мацціні, що утворив великий звязок „Молодої Европи“.

Метою сього товариства було викликане загальної революції та запевнене кождій народности повної автономії. — „Молода Польща“ висилала емісарів у давні Польщі й трібувала оперти ся о старше й численнїйше „Демократичне Товариство“, засноване 1832 р. — По двох роках упала організація „Молодої Польщі“ (1836 року) й тоді вело далї її працю „Демократичне Товариство“, а передовсїм дві його відломи, що назвали себе „Грудзьонж“ і „Умань“.

Отсе „Демократичне Товариство“ здобуло собі деякі симпатії й на Україні, бо його прихильники вирікали ся всякого шовінїзму, виступали з острою критикою шляхотського панованя в Польщі й ставали в обороні гнетеного селянства.

Та поволи „Грудзьонж“ і „Умань“ (обі орґанїзації повстали в Анґлії) стали відпадати ся від „Демократичного Товариства“ — вони схиляли ся до комунізму й домагали ся скасованя права власности — та зложили ся на окремий звязок „Люд Польський“.

Се були головні конспіраційні звязки.

Їх ідеї вилоджені в парискій часописі „Північ“ („Pólnoc“), що виходило в 1835 році під редакцією Яна Чинського. Ся часопись виступає передовсїм проти Росії, добачуючи в ній цїлу систему злочинів і нездорових відносин. Вона пропаґувала гуманний погляд на злочини, стараючи ся увійти у суть і причини злочину. Жінки-злочинниці — се нащасні жертви злє устроєної суспільности.

Далї виступало ся там проти упослїдженя селян, голосило ся засаду вселюбови і братерської рівности, осуджувало ся несправедливу систему рекрутації. — Остро звертала ся „Північ“ проти російського духовенства й проти аристократії, а домагала ся реформи посїданя землї. — В політичній сфері стреміла „Північ“ до сотвореня при помочи Франції славянської републики з передвим становищем Польщі. — В будучій польській державі мають бути власти й уряди вибирані а у всьому повинна рішати воля народу.

Подібні організації бачимо й у Галичині, на Волині, Поділї і в Київщині. „Звязок Приятелів Народа“, що повстав у Галичині 1833 р. домагав ся також польської републики. Сей звязок приступив 1834 р. до революційного „Стоваришеня Польського Народа“, основаного відомим Шимоном Конарським мабуть у Кракові. До сього стоваришеня приступило й богато гр. кат. молодїжи, котра навіть згуртувала ся в окремім „Руськім Колї“, що зажадало утвореня федеративної републики замість однонільної й внесло богато релїгійного елементу в польську революційну пропаґанду. Сей елемент, що стремив до евангельської революції, виявив ся передовсїм у заснованім А. Міцкевичем „Товаристві Зєдинених Братів“, з котрого виділилось опісля „Братство ім. св. Станїслава“, що мало на метї ширити релїгійні книжки між польською молодїжю. Так Польща мала стати посередницею у розширеню католицької церкви. На католицько-славянських кличах оперло ся й аристократичне сторонництво кн. Чарторийського, що почало шукати звязків із папою. Релїгійні кличі підняла й революційна часопись „Молода Польща“. Хоч прихильниками нового руху ставали переважно поміщики, звертав ся сей рух проти ді-

Нота пригадує, що німецький цісар від своєї престольної бесіди виголошеної 25. червня 1888. не зломив обітів, що любов війська і його становища не доведе до покуси відобрати державі мир, о скільки війна не булаб накинена їй або її союзникам. Цісар є готов до переговорів, а за ним стоїть цілий німецький нарід. Поділяє погляд Папи, що війну повинно ся усунути через розброєня та через запоруку свободи мира. Се годить ся з житєвими інтересами держави і народу. „Німці — каже ся в ноті — в наслідок свого ґеоґрафічного положеня і своїх господарських потреб були змушені до мирових зносин з сусідами і з далекою заграницею, ніякий отже нарід більше як Німці не мусить бажати, щоби замість ненависти і боротьби виявив ся дух згідности і братньої любови між народами“.

Тревалий мир буде лише тоді, як він стане підставою зближеня і господарського відродженя людської суспільности.

Вкінці висловлює нота надію, що також вороги Німеччини схотять в предлозі Папи побачити відповідну підставу до того, щоби на условинах, що відповідають справедливости і положеню Европи приближити ся до відготованя будучого мира.

З останніх днів московського панованя в богородчанській закутині.

Коли їдеш залізницею в сторону Станиславова, за Ходоровом, по обох боках дороги, скільки оком засягнути — милями окопи, дротяні засіки, ями від ґранатів, стариця, руїни. Від Ямниці йдуть ще густійші засіки, поля вкриті високим бодачем, навіть борізд не слідно ніде з попередних літ, довкола знищене, вітер гуляє по безмежних пустирях, краєвид в білий день ляхає навіть мужчину, жовніра.

Села за Станиславовом: Крехівці, Дрогомирчани, місточко Лисець, місто Богородчани, далі надбережні села солотвинської Бистриці: Старі Богородчани, Стебник, Старий Лисець все знищене до тла.

В Старім Лисци серединою села вють ся окопи і дротяні засіки. Село запустіло та буряном і бодачем в хлопа, де-неде снує ся бідолашна, бездомна жінка з дітьми, стягає недопарки з руїн і згарищ на клемезить буду, а радше кучку, щоб переховати ся перед студенею. Місцями кріє ся бідота по опущених военних землянках.

Тасі, дошками від світа забиті закутини богородчанського повіта: Посіч, а головно присілок Майдан і Майданська буда на відшибі, потерпіли немилосердно підчас останнього, 14-дневного побуту і відвороту неприятеля. Ще з 11-ого цвітня 1915 р. затямили добре сі закутини господарку проклятого через місцеве населенє московського капітана-перекинчика Заруба (Зарембі) родом з Варшави.

Сей герой на чолі кільканайцяти козаків рабував худобу, власною рукою гатив людий по лици, пражив нагайкою, місив обцасами і збиткував так, що навіть підчинені йому козаки відвертали ся з обридженєм від тої роботи.

Але нічим був ще той день царської Росії супроти останнього відвороту ворога в першій половині липня с. р. за революційної вже Росії. Тепер скажені орди 43 ої дивізії рабували безпощадно все, що лише попало під руки, а чого не могли забрати, те складали на купу і пускали з димом. Рабували у бідного населеня товар, коні, дріб, вози, одежу, обув, глиняні горшки, миски, деревляні ложки, гребені, збирали зі стін святі образи, палили навіть деревляні хрести з розпятим Христом.

Перший упав жертвою 80 літний побережник на Майданській Буді (власність Свєжавського, російського підданого). Старенького побережника, щирого Українця, обрабувала московська зволоч до чиста, спалила хату до тла, потім його самого тягнула зі собою і збиткувала по дорозі, закидуючи йому, що він Германець. Другий по нім витерпів багато враз з цілою своєю рідньою, господар і стельмах Антін Кнопф.

Серед зойку безборонної жіноти і дітий, що вішали ся коровам на шиї, рабували московські орди зі стаєн товар, застрашений люд цілував варварів по ногах і руках, а вони видерали ся, бігли від одного вугла в другий і підпалювали стріхи. Що лише бідак встиг в однім місци здавити долонями огонь, аж тут горить вже з другого боку. Так згоріла до тла ціла долішна часть Майдану, що належала до селян Поляньских.

В середині села, в новій хлопській стодолі під бляхою був маґазин московської муніції. В хвили відвороту Москалі не могли її вже забрати і підпалили саморучно. Стодола, сусідні хати і господарські будинки на кількадесять кроків довкола, а навіть столітні груші вилетіли з коренем на всі сторони поза село, на місци остала лійковата пропасть 10 метрів глибине, 15 м. середного проміру.

Отсе в головнім начерку події з останнього відвороту неприятеля з богородчанського кута.

Селяне оповідають, що се остатнє панованє московської дичі, не було ділом християнської, але якоїсь песьої віри, а хоча розбишакі салдати називали себе православними, то хиба тільки на доказ, що їх віра рабунком і палійством робить собі славу.

Місцеве населенє бідне і сумирне, оглядало опісля на другий чи третий день, як його рабівників й паліїв везли російські санітарні відділи погаратаних, без рук і без ніг.

Люд взагалі має своє питоме серце й окремий погляд на війну, але тут, коли пізнав коли своїх гнобителів, помасакрованих з під Завою, Нозині і Калуша — віддерав ся мовчки від сих жертв справедливої божої кари і свого проклону.

Нехай сей епізод дійде до відома серця Росії й її міродатних чинників.

При сїй нагоді відкликуємо ся до наших панів послів і всіх управнених інституцій, щоби як найскорше прийшли в поміч знищеним місцевостям і населеню богородчанського повіта, бо зима за плечими.

В Посічи і Майдані остало багато бездомної, темної дітвори, в станиславівськім шпитали сотки дітий калік від погублених стрілен по посіцьких і майданських лісах.

Цілими днями чути вибухи ґранатів, бомб і стрілянину з крісів.

Пора найвисша, щоби вглянули тут власти і щоби для дітвори створити школи і захисти. (о).

дичі, як пр. перемиський звязок „Вільних Галичан“. До помочи в революційній роботі прикликано і жіноцтво, що згуртувало ся в „Товаристві Сестер“.

На Україні (Поділя, Волинь, Київщина) вів революційну пропаґанду і то під краківськими кличами Шимон Конарський, аж доки його не страчено у Вильні 1839 р. Після сеї катастрофи притих троха революційно-конспіраційний рух у межах Росії, где підняв незабаром знов голову, коли Йоахім Лєлевель утворив нову революційну орґанізацію під назвою „Зединене“. Се товариство поклало собі цілию: визволенє Польщі в границях перед першим розбором. Еманципація селян, свобода віри — були основною умовою повстаня сеї нової Польщі. Пособляли революційному рухови і познанська праса („Rok“, „Dziennik Domowy“, „Tygodnik Literacki“). У Познані утворив ся в „Головний Комітет“, котрого головним діячем був Едвард Дембовський, що поставив собі метою: викликати в Польщі революцію з весною 1844 р. І. Дембовський і Лєлевель (обі вони стояли у тіснім звязку з собою) оперли ся вони на евангельським демократизмі, що його ширив член товариства „Зединене“ Людвік Круліковський у виданій у Парижі „Polsce Chrystusowej“ (1842—46). Се видавництво ширило гадку правдивої революції в евангельським дусі. Відкидаючи гадку панованя чоловіка над чоловіком, розуміло се видавництво християнство як закон любови. Тому виступало воно проти сучасного офіціяльного християнства й католицизму, бо в ньому затрачено сю основу братньої любови. В сьому обновленому Христовому евангелію хотіла „Polska Chrystusowa“ бачити відбудовану Польщу. Сї гадки були не без впливу і на Україну.

(Кінець буде).

Симпатичні відносини...

Віденські часописі, а за ними телеґрафічне бюро кореспонденційне, принесли в четвер дня 20 с. м. слідуючу телеґраму:

ВІДЕНЬ. (Ткб) „Neue Fr. Presse“ доносить, що в вівторок відбула ся довша нарада президента міністрів з головою Української Народньої Ради (?—ред.) К. Левицьким і послом Василько. Премієр представив подрібно своє становище в справі актуальних бажань Українців. Особливо вичерпуючо обговорено справу українського університету та відбудову східної Галичини й Буковини.

В слід за тим, на другий день місять німецькі часописі таку вістку:

Парляментарна комісія У. П. Р. оголошує слідуючий комунікат: „З огляду на обставину, що з браку безсторонних інформацій заснований з початком війни Загальну Українську Раду з осідком у Львові, відтак у Відни, ще до нині згадує ся в деяких часописях як репрезентаційну орґанізацію, через що на зовні можна викликати хибне враженє, начеб до заступованя національних інтересів укр. народу крім леґального заступництва того народу в австрійськім парляменті була покликана якась істнуюча побіч него Загальна Українська Рада в цїли забезпеченя одноцільности української національної політики і для оминеня всяких непорозумінь, стверджує ся що згадана Загальна Українська Рада по звіснім цісарськім манїфесті з 5. листопада 1916 перестала істнувати.

Довкола мира.

Вигляди на мир.

ЦЮРІХ. „Züricher Post“ містить інформації, що до теперішнього стану мирового руху. — Ось вони:

З загального положеня виходить, що речинець до заключеня мира вже надійшов. — В Італії вибухли великі несупокої, — в політичнім житю Франції видко знамениті струї, Росія потрясена анархістичною аґітацією

Коаліція не може спинити поширюючу ся тугу за миром. — Папа станув між вагаючими ся правительствами — Шукаєсь середної лінії, на котрій мусять получити ся інтереси народів і є надія, що катастрофа зближає ся вже до кінця.

Мирові переговори у Берлїні?

БЕРЛІН. — „Berliner Börsencourier“ приносить вістку про питане мирових переговорів. — Після того донесеня мали відбути ся дійсно в Берлїні мирові переговори, — на котрих мали обговорювати не тілько судьбу Бельгії, але також свободу дороги Капштад через Єгипет — Індії і питане відшкодованя.

Треба припускати, що вкоротці публика буде поінформована про ті випадки.

Горожанська мирова конференція у Берні.

Будапештенський „Az Est“ пише:

В скликаній до Берна горожанській мировій конференції возьме участь 40 членів. — Дневний порядок вже усталений. — З держав возьмуть участь в сій конференції: Голяндія, Анґлія, Франція, Німеччина, Австрія, Угорщина, Швеція, Норвеґія, Бельґія і Італія.

Бельґія заставом за німецькі кольонії.

БЕРЛІН. — Як доносить „Lokal Anzeiger“, запитано останніми днями одну з запраяних держав з Льондону що до Бельґії. — На се наступила необовязуюча рівнож відповідь, яка стверджує погляд, що Бельґія є заставом за німецькі кольонії в Африці.

Зачувати, що Анґлія рішена відступити Німеччині часть области Конґо за німецьку полудневу Африку.

Мнимі мирові умови Німеччини.

БУДАПЕШТ. „Daily Hirlap“ доносить з Копенгаґи:

Англійські часописи обговорюють мниму мирову предлогу Німеччини. — Ся предлога має містити такі головні точки: Німеччина опорожнить Бельґію й заняті французькі области, — Альзація і Льотаринґія дістануть самоуправу, Трієст стане вільною пристанию, Сербія і Румунія віднискують незалежність, Сербія дістає пристань над Адріятиком.

Всі инші балканські справи має полагодити мирова конференція.

Японці на Сході.

Від кількох тижнів надходять щораз обширніщі вісти, які стверджують, що Японія з цілою енерґією стремить до поширеня свого впливу на Сході навіть коштом свого союзника Росії. Се дїєсь за згодою як Анґлії, так і Злучених Держав, котрі в тім поширеню круга японських інтересів в Азії бачать для себе заборону проти надмірного зросту напливу Японців до Америки. Тим чином отзараєть ся для Японії нові кольонізаційні области, що вистануть на довгий час.

Недавно відбуло ся заступлене російських ґарнізонів на Сибірі ґарнізонами японськими. Імовірно однак частинне обсадженє Сибіри

Японцями відбуло ся далеко вчаснійше, чим про се урядово донесено. Фактом є, що вже в червни подорожні пашпорти до Іркутська видавали не російські, а японські власти.

Німецькі часописи вказують на факт, що Японці старають ся покрити Сибір військовими убезпеченями, котрі властиво звертають ся проти Росії.

Між иншими велика пожежа лісів в Іркутській ґубернії, се імовірно не діло припадку, але планове витворене в той спосіб пустинної строфи, яка ділила би східну часть Сибіри від решти Росії.

Ся строфа улекшила би значно стратеґічну оборону посіданя східної Сибіри проти російських наступів. Під плащиком помочи при гашеню пожежі Японія могла вислати більші відділи військ в ті околиці, а в кождім разі утвердити ся в посіданю краю, що лежить на схід від Іркутска.

Найважнійшим успіхом заборчої політики Японії се опановане Владивостока.

В його пристани появила ся сильна воєнна японська фльота. Висаджено на сушу більші відділи війська, що обсадили форти міста. Три бригади робітників будують на північ від Владивостока сильні надбережні укріпленя, до котрих навіть російські офіцири не мають приступу.

В Манджурії посувають ся Японці щораз дальше вздовж залізничої лінії з Харбіна. Японські сили, які тут висунено на російську територію, обчисляють на 20.000 жовнірів. Сей корпус має безпосереднє получене з Токіо при помочи іскрового телеґрафу. Рівнож сильно загрожений Японцями Кірін, що є ключем до полудневої Манджурії. Тут Японці збудували ряд стратеґічних полевих залізниць.

Се ціле поступоване Японців не є нічим иншим як цілковитим знесенем впливу і власти Росії в Східній Сибіри. Тільки надбережний пас між Владивостоком а устєм Амура становив доси деяку небезпеку, що загрожувала японській державі, о скільки той пас був в російських руках. Тепер Росія з того паса цілком виперто, а Японія стала ся всевладною володаркою на сході Азії.

Втрата Владивостока є для Росіян дуже дошкульна, бо в той спосіб полишена вона одинокої торговельної пристани над Спокійним океаном, котра для торговельної будучности Росії була важнійшою, чим всі европейські пристани. Ся пристань була вначе брамою вивозу російських продуктів на цілий Схід. Тепер сю браму Японія замкнула.

Війна.

Огляд воєнного положеня.

На заході.

У Фляндрії зусиля Анґлійців прибирають на силі. На фронті ширини 12 км. передвчора рушило не менше як 9 дивізій анґлійських і австралійських до наступу. Велика сила панцирних самоходів та мінометів скріплювала ворожий наступ, який перехиляв ся то в одну то другу сторону.

Вкінци удало ся Анґлійцям війти в нашу оборонну строфу. Протинаступом виперли ми їх на захід від Paaschendsaele, зате область на північ від гостинця Menin Ypern остала ся в ворожих руках.

З над Сочі.

На фронті над Сочею йдуть дальше місцеві бої. Італійські стежі, які посунули ся були на лівому крилі вперед, відкинено ґранатним вогнем. На горі св. Гаврила з півночі й з полудня наступає неприятель безуспішно. Значнійший огонь панує на високорівні Баїнзіцца та Красі. Летуни нашої маринарки спричинили в ворожім гидроплянї пожежу. В Тиролі наші становища на Sief попали були хвилево в руки Італійців, одначе вкінци залога відперла наступ. Ми взяли в полон 4 італійських офіцирів і 107 жовнірів та здобули 7 скорострілів.

На сході

Не було тут значнійших боїв, крім проби наступу на відтинок ґен. полк. архикн. Иосифа, який ударемнено. Впрочім панує тут поміркована боєва діяльність.

У воздушній боротьбі один з наших летунів зістрілив ворожий літак.

За те на північному фронті бої прибирають щораз більше на силі. На північний захід від Якобштаду по лівім березі Двини німецькі війська перервали російські становища. Доси начислено 1000 полонених та кільканайцять здобутих гармат.

В Македонії на захід від озера Охріда французький наступ не повів ся.

Нова війна.

BUENOS AIRES. Бюро Райтера доносить: Сенат постановив майже одноголосно зірвати дипльоматичні зносини з Німеччиною. Та резолюція буде тепер предложена палаті послів. Публична опінія є дуже за оконечною ухвалою резолюції.

Привернене цензури в Росії.

СТОКГОЛЬМ, 21. вересня. Керенський увів наново в житє цензуру на листи й телеґрами.

Росіяни бють ся все ще добре.

(Позволене пресовою кватирою д 18. с. м.).

По здобутю Риґи, Росіяни завзятими борбами задних сторожий задержали мабуть напір німецьких військ і тим способом удало ся їм, здаєть ся вратувати рештки XII. армії перед катастрофою. Дійшло до сутичок в часі погоні, котрі дали Росіянам доволі часу, щоби могли уфортифікувати ся до нового опору коло Венден—Мітав—Новий Гогенгайде. Тут Росіяни днем і нічю працюють над вибудованем своєї нової лінії. Найцікавійше, що внутрішний розлад в Росії мало що переносить ся до воюючої армії. Помимо того, що російський жовнір взагалі вже не знає, хто його начальним вождом, помимо того, що війська на півночи иншого погляду, як війська на полудни, помимо того, що нині заявляють ся за тимчасовим правительством, а завтра видають острі проклямації проти Керенського, помимо того, що Українці домагають ся енерґічно осібної армії, помимо того навіть, що в деяких окопах бувають між жовнірами бійки і то навіть при ужитю скорострілів, діяльність російських військ ані на хвилю не устає, витревалість у російських жовнірів в ровах не зменшуєть ся, а борби з противником ведуть Росіяни з великою завзятістю.

Порозуміне між рос. правительством і донськими козаками.

Петроградська тел. аґенція доносить, що на зборах козацької самоуправи в Новочеркаску ґен. Каледін виголосив промову, в якій зазначив своє становище до тимч. правительства. В промові сій сказав Каледін між иншими, що він нікоди не стремів до приверненя царату, ані до відорваня Донщини від Росії. Зазначив також, що готов станути перед судом, щоб пояснити свою дотеперішну діяльність. Щоб вияснити відносини між козаками і правительством, розпочались між делеґатами робітничо-жовнірської ради і заступником Каледіна Боґаєвським безпосередні телеґрафічні переговори. Як доносять, переговори довели до порозуміня. Обі сторони мали обопільно вислати делеґатів до Петрограду й до Новочеркаска.

Революційний рух серед італійської армії.

ЛЮГАНО. Рух в Італії перейшов, здаєть ся, також на армію, бо були випадки, що жовніри відказували послух при відїзді на фронт. Італійська управа армії стягає відділи військ, що знаходять ся по містах, щоби їх усунути від аґітації зревольтованого населеня. Ходять поголоски, що для здушеня повстаня вислано французьке військо.

Независимість Фінляндії.

РОТТЕРДАМ. Daily Mail доносить з Петрограду: В проклямації до фінляндського сенату оголошує російське правительство независимість Фінляндії в межах російської держави.

НОВИНКИ.

— **З У. П. Репрезентації:** Пригадує ся, що засїдане УПР. відбудеть ся в понеділок 24. с. м. о годині 10 рано. — Президія.

— **Борислав горить!** Славнозвісна галицька Каліфорнія — горить! Галицьке пекло людського поту й муки, біржа безконечних швиндлів і обманств — горить! Правда — не ті золотодайні нафтові шиби, які збогачують чужинців міліонами, але ті нужденні деревяні кучі-домівки, в яких метушить ся десятками родин біднота, злидарі й зарібники. Їх жилища перемінили ся на протязі одної ночі — в румовища й згарища. Більш тисячки нуждарів переважно лихоплатних воскових робітників остало ся без кутка й даху під зиму! В ночі з четверга на пятницю (около півночи) почала горіти ліпянка-деревянка Ґравліха (як кажуть людці — підпалена сполоханими злодіями), на так званому Потоці коло мосту. По причині довготріваючої посухи і наслідком хронічного браку води, на який безпорадно терпить Борислав від ряду літ — не можна було зльокалізувати пожару, через що огонь переніс ся на сусідні деревяні хати, і в кілька годин одна частина Борислава станула в морі полумя й диму. Через ніч згоріла понад сотка домів, а других стільки горить тепер, у день. Хоч ратункову акцію енерґічно веде військова місцева команда, яка спровадила угорських жовнірів з поблизьких Губич і німецьких вояків з Трускавця, то однак задля браку води і водотягів військова акція обмежена до висаджуваня екразітом загрожених огнем домів та ратованя річей й домашнього „добра“ бідаків й жидів, яке — як звичайно в таких обставинах — залюбки розграбують приклонники чужого майна, „бориславські малахи“. Дотепер (10. година з рана), згоріло понад дві сотки деревяних ліпянок-куч, десятки жидівських склепів, між иншими одинока порядна кат. пекарня Морського, теперішня „централя хліба“ для жителів Борислава, новозаснований військовий варстат для обува й одіжи, головна трафіка, льотерія і т. п. Докладно описати страшну картину горя, море огню й диму, численні згарища — не сила, а тим менше обчислити величину школи (коли зважить ся, що Борислав се один великий маґазин усякого „добра“ й „лиха“), яка певно сягає грубих тисячів, більше міліонів корон, переважно майна робітників і дрібних склепарів. А все те по причині нужденної міської господарки, задля браку води й криниць, яких Борислав зовсім не має, коли не числити зарошеного потічка Тисьмениці і по причині якого небудь хоч-би найпримітивнійшого обезпеченя домів на случай пожару. — І. К—вич.

— **Ґімназія в Тернополи.** Вписи до ц. к. ґімназії імени Франца Йосифа в Тернополи відбудуть ся в днях від 24—30 вересня від 10—12 години рано.

Вступні іспити до І. кляси відбудуть ся дня 1-го жовтня о годині 8 мій рано, — іспити поправні дня 27—29 вересня. — Всяких інформацій уділяє ся в канцелярії дирекції, що на разі містить ся в будунку ІІ. польської ґімназії (ул. Словацького).

— **До П. Т. членів Спілки господарсько-торговельної у Львові.** — З днем 1-го жовтня 1917-го року хочемо завести продажу муки, хліба, цукру, кави і пр. — просимо проте ВП. наших членів, особливо тих, котрі суть приділені до склепів районових міських, щоби найдальше до 27-го с. м. заявили ся, чи хотять тоті артикули побирати в нашім склепі. — Зголошеня принимає ся що дня в склепі при вулиці Бляхарській число 11 — і просить ся з собою принести міські леґітимації для вписаня точної адреси, числа осіб і числа районового склепу. — До сего спонукує нас ся обставина, що консументи склепів районових не одержуть всего того, що консументи „консумів“, а відтак на то, щоби через так зорґанізованих консументів видобути з Централь більші приділи товщів, шкіри на чоботи і т. п.

Апровізація міста Львова приділила для нашої Спілки сардинки до розділу поміж тотих членів, що своє запотребоване покривають в склепах районових, а яких дохід місячний не перевисшає 75 К. на особу.

Розділ сардинок розпічне ся в понеділок слідуючого тижня. — Управа Спілки господарсько-торговельної.

— **Ціна нафти у Львові.** Управа міста Львова подає отсе до відома, що ціна нафти в дрібній продажи виносить 64 с. за літр.

Про всі переступленя треба повідомити дотичні власти.

— **Пожежа в городі політехніки.** На городі політехніки стояло кілька стогів сіна, яке з невідомої причини передвчора стало горіти. На вид високого стовпа поломіни заалярмовано пожарну сторожу, яка в короткім часі загасила вогонь.

— **Процес з німецькою державою.** В Будапешті ведеть ся під сю пору процес якогось Івана Доди проти Німеччини, якого підкладом є війна. Дода твердить, що в 1915 р. одержав від Німеччини повновласть вести мирові переговори з Сербією. Переговори вже значно поступили були вперед, коли нечайна німецька офензива положила всему конець. Тепер Дода домагаєть ся заплати 500.000 марок, які йому обіцяно.

— **Старокатолики в Австрії.** Старокатоликів в Австрії є 27.843, з того 18.812 в пів-

нічних Чехах, 2.979 на Моравії і 3.263 в Дол. Австрії. Церковних старокат. громад є 13, з них одна чеська, а инші німецькі.

— **Товариші Корнілова.** Як подає швайцарська преса, слідство проти ґен. Корнілова виказало, що його співробітниками в боротьбі проти Керенського були колишні міністри Некрасов, Плеханов і Чернов. Вони брали участь в опрацьованю пляну поваленя Керенського. Поки що Керенський здержуєть ся від увязненя своїх противників задля великої їх популярности.

ОПОВІСТКИ.

Субота, дня 22. вересня 1917.

Нині: 23. вересня гр.-кат. Мінодори муч., римо-кат. Теклї.

Завтра: 24. вересня гр.-кат. Теодора, римо-кат. Герарда.

○ **Комітет** „Українська Самаританська Поміч“ у Львові, уладжує в комнатах Тов. „Бесіда“, Костюшка ч. 3 дня 26 IX. 1917 о годині 5 по полудни ширші сходини. З огляду, що на дневнім порядку важні справи, просить ся загал української Громади о численну участь. 1—2

○ **Український народний Театр.** В неділю дня 23. вересня „Чорноморці“ Комічна оперета в 3 діях Старицького. Муз. Лисенка. Білети раньше можна дістати в Нар. Торговли, а в день вистави від год. 5 вечером при касі театру. Готовить ся вистава премери Суходольського п. з. „Хмара“.

○ **Читальня „Просвіти“** городецького передмістя з днем 1. жовтня 1917 отвирає школу для неграмотних (анальфабетів) і з німецької мови. Видїл читальнї має честь просити всїх П. Т. Українців, котрі би знали і вишукували неграмотних, щоби посилали вже від 23. с. м. до вписку на ту науку, в неділю 23. с. м. відбудуть ся вписи в льокали читальні пл. св. Юра ч. 5. з першої брами в подвірю на ліво о год 5. по полудни. Також можна вписувати ся щоденно від 24—30 с. м. від 6—7 вечером. Наука буде відбувати ся що неділї і свята від 5—7 год. вечером безплатно.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 22. вересня.

Македонський фронт:

На захід від озера Охриди відперли австроугорські і німецькі війська в тяжкій борбі сильний французький наступ.

Східний фронт:

У австро-угорських військ жадних особливших подій.

Італійський фронт:

Без зміни.

Шеф Ґенерального Штабу.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 20. вересня.

На східнім фронті:

Фронт баварського князя Леопольда:

На західнім березї Двини вдало ся дивізіям стоячим під приказами ґенерала-поручника ґрафа Шметова добре приготованим і з силою виконаним приступом переломити російські становища на північний захід від Якобштат. — Знаменита діяльність артилерії і метавок мін промостила дорогу піхоті, яку мимо непогоди підпомагали летуни під проводом ротмистра князя Фридриха Жиґмонта Пруського. — Нагальним приступом відкинено ворога проти ріки; під натиском наших військ опустив він на 40 кільометрів широкий і близько 10 кільометрів глибокий мостовий причілок на західнім березі Двини і втік поспішно на східний беріг.

Якобштат в наших руках!

Доси полонено більше як 4000 Росіян і взято понад 50 гармат.

Македонський фронт:

На угірю між Охридою і лїсом Скумбі наступали сильні французькі сили. — Німецькі і австро-угорські війська відкинули ворога у завзятій борбі.

На західнім фронті:

Фронт пільного маршалка баварського наслїдн. престола Рупрехта:

По сильнім огни, за яким тільки коло St. Julien слїдували безуспішні наступи ворога, ослабла вчера перед полуднем огнева борба на фляндрійськім фронті.

Від полудня зросла знов на побережу і від Iser до Doule до великої нагальности.

О шестій годині вечером почав ся від Langemarck до Hollebeke сильний барабанний огонь, що тревав годину. Після сього пішла анґлійська піхота на богатьох місцях фронту знов до наступу; де між зелїзницями Boesinghe Staden і Ypern Roulers ворожий наступ в сильнім оборонним огни нашої артилерії розвинув ся, відперто його в рукопашній борбі. Дальше на полудне до каналу коло Hollebeke зломив розмах нашого винищуючого огня ворожі наступаючі филї. Тільки поодиноко вийшли анґлійські наступаючі війська з своїх лійкових становищ; їх відперто. Нині рано розвинули ся по новім збільшенім огни місцеві борби піхоти, котрі були для нас зовсім успішні. В инших арміях західного фронту павзувала майже всюди мала діяльність.

Перший ґенеральний кватирмайстер Людендорф.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред. Др. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.